

Jak a kdy získala obec Hamry své jméno

Jen tři kilometry jižně od Hlinska leží při ještě „mladé“ řece Chrudimce obec Hamry. Zajdete-li si tam, zavítáte do upravené čisté obce zasazené do okolní mírně zvlněné krajiny.

JAROSLAV DUCHOŇ

S překvapením zjistíte, že tu dosud stojí i několik starých roubených chalup, typických pro zdejší podhorský kraj. Většinou mají bedněný štít. Ojedinele jsou vidět i ty s ozdobně skládanou lomenicí.

Léčivý pramen

Nechce se ale věřit, že od poloviny 15. století do první čtvrtiny 18. století se zde za značného hluku, ba rámusu, prachu a kouře zpracovávala železná ruda až na finální výrobky, kterými bylo pracovní a zemědělské nářadí, že tu bylo významné středisko železářské výroby.

Ještě dnes se někdy užívá pro severní části obce označení Stupník. To proto, že se tu ve stoupách drtila železná ruda, dovezená sem povozy z okolí. Za zmínku stojí i to, že do 18. st. se obec jmenovala Přerostlé, později Přerostlé Hamry a nakonec jen Hamry.

I potom, co železářská výroba skončila, zůstaly Hamry velkou obcí. To dokládá skutečnost, že počátkem 19. st. pracovaly v obci tři mlýny, píla a olejna. Všechny využívaly k pohonu vodní kola. Uživily se i dva hostince. Mládež se vzdělávala ve škole od roku 1785. Na konci 19. století žilo v Hamrech v asi sto domech 580 obyvatel. Dnes jich zde trvale žije okolo 230.

Hamry si dodnes udržely původní půdorysné uspořádání skupin domů na obou březích Chrudimky. Výše ve stráni, opodál nad levým břehem, vyvěral pramen, o jehož vodě se všeobecně soudilo, že má léčivé účinky. Od 17. st. se zde poskytovaly léčebné koupele. Činnost Svatojánských lázní, jak se místo jmenovalo, ustala v první polovině 19. st. Kapli, pod kterou pramen vyvěrá, můžete vidět dodnes.

Proti vrtochům

Chrudimka sice obyvatelům Hamrů odedávna pomáhala

při nelehkém životě, ale měla i své vrtochy. Téměř pravidlem bývaly povodně v jarních měsících, ale i po prudkých bouřkách. Povodněmi hodně trpělo i sousední Hlinsko.

Proto padlo rozhodnutí o vybudování přehrady, která měla škody, působené povodněmi, vyloučit a v horším případě minimalizovat.

Odborníci vybrali pro přehradu místo těsně při jižním okraji Hamrů tak, aby obec zůstala pod přehradní hrází.

Od roku 1902 začalo být v Hamrech živo. Desítky dělníků s minimální mechanizací začaly vršit Chrudimce do cesty sypanou hráz. Byla to jedna z nejstarších sypaných hrází v Čechách.

A její parametry?

V koruně je 208 metrů dlouhá. Při plném naplnění vodou vzniká před hrází vodní plocha o rozloze 66 hektarů. V nejhlubším místě byla pře-

hrada hluboká přibližně dvanáct metrů. Celkem zadržuje na 3,5 milionů krychlových metrů vody.

Protože dnes voda z přehrady slouží po úpravě jako pitná voda pro Hlinecko, Trhovo-kamenicko a Havlíčkobrodsko, není prostor okolo hráze přístupný.

Krásný výhled

Nádherný panoramatický výhled na vodní nádrž je ze silnice na návrší za obcí Studnice ve směru do Vojnova Městce. Dovede vás tam z Hlinska zelená turistická značka.

Přímo do Hamrů dojdete z Hlinska s modrou značkou. Půjdete i v blízkosti Svatojánských lázní. Malá odbočka k nim se vám odmění krásným rozhledem.

Při cestě do Hamrů vám pomůže turistická mapa KČT č. 48 – Žďárské vrchy.

